

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 9/2011 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om växtskyddsmedel och lagar om ändring av 7 a § i lagen om bekämpning av insekt- och svampskador i skog och av 44 kap. 1 § och 48 kap. 1 § i strafflagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 18 oktober 2011 regeringens proposition med förslag till lag om växtskyddsmedel och lagar om ändring av 7 a § i lagen om bekämpning av insekt- och svampskador i skog och av 44 kap. 1 § och 48 kap. 1 § i strafflagen (RP 81/2011 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har miljöutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandet (MiUU 10/2011 rd) återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lantbruksöverinspektör Tove Jern och lagstiftningsråd Erkki Arnkil, jord- och skogsbruksministeriet
- växtodlingsombud Mika Virtanen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- sektionschef Eija-Leena Hynninen, Säkerhets- och kemikalieverket
- föreningsombud, juris kandidat, forstmästare Johannes Hahl, Växtskyddsindustrin rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en lag om växtskyddsmedel. Genom lagen upphävs 2006 års lag om växtskyddsmedel. Europeiska unionens nya lagstiftning om utsläppande på marknaden och användning av växtskyddsmedel har beaktats i propositionen. Genom den föreslagna lagen genomförs direktivet om hållbar användning av växtskyddsmedel. I enlighet med direktivet ska där föreskrivas om utbildning och examen inom området för växtskyddsmedel, integrerat växtskydd, testning av utrustning för spridning av växtskyddsmedel och förbud mot flygbesprutning samt om

ett handlingsprogram för en hållbar användning av växtskyddsmedel. Nationella bestämmelser ska också utfärdas som kompletterar unionens växtskyddsmedelsförordning i fråga om behöriga myndigheter, tillsyn, administrativa tvångsmedel och påföljder samt avgifter och ändringsökande. I lagen om bekämpning av insekt- och svampskador i skog och i strafflagen föreslås vissa tekniska ändringar till följd av den ändrade lagstiftningen.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2012.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Det allmänna syftet med den övergripande översynen av växtskyddsmedel är att genomföra Europaparlamentets och rådets förordning (EG) Nr 1107/2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden (växtskyddsmedelsförordningen) och Europaparlamentets och rådets direktiv (2009/128/EG) om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder för att uppnå en hållbar användning av bekämpningsmedel (ramdirektivet).

De allmänna kraven på växtskyddsmedel ingår numera i EU:s växtskyddsmedelsförordning, som har tillämpats sedan den 14 juni 2011. EU:s nya växtskyddsförordning bygger på samma principer som det gamla växtskyddsmedelsdirektivet: unionen utvärderar de verksamma ämnena i växtskyddsmedel och bestämmer om de kan godkännas, medan det är upp till varje medlemsstat att bestämma särskilt om växtskyddsmedlen kan godkännas eller inte. Översynen har inte betytt några större förändringar i de allmänna kraven för godkännande av växtskyddsmedel.

Syftet med EU:s växtskyddsförordning är att säkerställa både människors och djurs hälsa och en hög miljöskyddsnivå och att samtidigt värna ett konkurrenskraftigt jordbruk i gemenskapen. Förordningen kräver zonvis utvärdering av växtskyddsmedel, alltså att en medlemsstat inom en av unionens tre zoner utvärderar ett preparat för alla de andra medlemsstaterna inom en zon. Utvärderingen förväntas bli effektivare när systemet väl har införts fullt ut. Beslut om att godkänna preparat fattas fortfarande särskilt av varje medlemsstat.

Regeringen föreslår en ny lag om växtskyddsmedel som ska upphäva lagen om växtskyddsmedel från 2006. Enligt lagförslaget är idén med översynen att växtskyddsmedel ska användas kontrollerat och hållbart och att riskerna med att använda dem ska kunna minimeras. Det är ett bra syfte, anser utskottet och lyfter särskilt fram ambitionen att minska riskerna med att använda växtskyddsmedel. I lagstiftningen ställs inget direkt krav på att minska användningen av växt-

skyddsmedel, eftersom den varierar bland annat på grund av väderförhållandena under växtperioden. Det är ändå viktigt att man över lag försöker minska användningen av växtskyddsmedel genom effektivare riktad användning och ökad integrerad bekämpning. Klimatförändringen, ändringar i odlingsteknik och ändrade odlingsrealer för olika grödor kan göra att behovet av att använda växtskyddsmedel varierar. Ökad ekologisk odling minskar behovet att använda växtskyddsmedel.

Enligt propositionen arbetar man för en säker och kontrollerad användning av växtskyddsmedel genom utbildning och examina inom området växtskyddsmedel och genom testning av utrustning för spridning av växtskyddsmedel. När det gäller utbildning ska Säkerhets- och kemikalieverket se till att det finns tillgång till lämplig utbildning. Verket godkänner bland annat innehållet i utbildningsprogram och dem som anordnar utbildning och examina. För en bra utbildning krävs det ett nära samarbete mellan säkerhets- och kemikalieverket och andra myndigheter, forskning, rådgivning, odlare och andra aktörer på området. En kontrollerad användning av växtskyddsmedel kan främjas genom utbildning, för att garantera större planmässighet i användningen, dvs. rätt mängd på rätt ställe i rätt tid. Det är viktigt att utbildningen skräddarsys för olika odlargrupperns behov.

Av yrkesmässiga användare av växtskyddsmedel kommer det att krävas avlagd examen från och med slutet av 2015 och testad spridningsutrustning från slutet av 2016. För tillfället ingår utbildning i växtskyddsmedel och testning av traktordrivna sprutor i minimikraven för miljöstöd. För att undvika överlappningar i systemet krävs det inte att en person som genomgått utbildning som uppfyller minimikraven för miljöstöd ska ha avlagt examen så länge utbildningen är i kraft. Inte heller ska en traktordriven spruta som testats för miljöstöd behöva testas så länge det tidigare testet gäller.

När EU-lagstiftningen om växtskydd ska genomföras betyder det en mängd nya uppgifter för

myndigheterna i medlemsstaterna. Tillsynen över kemikaliska produkter, inbegripet riskutvärdering av växtskyddsmedel, godkännande och tillsyn, som tidigare sköttes av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, Finlands miljöcentral och Livsmedelstillsynsverket, koncentrerades till Säkerhets- och kemikalieverket den 1 januari 2011. Att expertisen på växtskyddsmedel koncentreras till verket ger det i princip goda möjligheter att ta hand om hela raden av uppgifter som den nya lagen för med sig. Verkets nya uppgifter till exempel i fråga om att planera utbildning, införa en integrerad bekämpning och formulera testkraven för sprutor för växtskyddsmedel kräver gedigen yrkeskompetens och adekvata personella resurser. Säkerhets- och kemikalieverket omfattar en så bred uppsättning uppgifter att det ställer stora krav både på den nya organisationens interna verksamheten och på ett fungerande samarbete mellan verket och övriga aktörer.

Produktförfälskningar inom området växtskyddsmedel är också ett växande problem i jordbrukssektor. Det händer att förfälskade växtskyddsmedel kommer ut på marknaden till exempel samtidigt med laglig parallellimport. När en distributör köper en parallellprodukt i en annan medlemsstat är det inte alla gånger så lätt att få reda på om produkten är en förfälskning och om preparatet har tillstånd i Finland eller någon annan medlemsstat heller. Det uppstår risk för att etiketten på preparatet inte stämmer överens med förpackningens innehåll särskilt när produkten packas om eller förses med en ny etikett. För att förfälskade produkter ska kunna stoppas ställs det alldeles särskilda krav på utbildningen för kontrollörer och tulltjänstemän och på samarbetet och informationsutbytet mellan dem, både nationellt och internationellt. Dessutom behöver laboratorierna adekvata analysresurser för att kunna fastställa om en produkt är äkta eller förfälskad.

Utskottet konstaterar att distributören av växtskyddsmedel enligt 16 § i lagförslaget ska ha tillräckligt med anställda som avlagt examen inom området växtskyddsmedel. Trots att utbildningen föreslås vara frivillig är det angeläget att så många av dem som avlägger examen också går på utbildning. Det är viktigt att användarna, distributörerna och rådgivarna inom området växtskyddsmedel genom utbildning, examina och tillräcklig annan information får tillräckligt med aktuell information också om förfälskade växtskyddsmedel och riskerna med dem. Det behövs också snabb och heltäckande myndighetsinformation om avslöjade fall av förfälskade växtskyddsmedel.

I 46 § föreskrivs det om avgifter och nedsatta procentsatser. För avgifterna för produktgodkännande föreslås emellertid lite mindre nedsatta procentsatser. Utskottet kräver att nedsättningarna ska hållas kvar på minst nuvarande nivå också i fortsättningen. De är av största vikt för att säkerställa att preparat med liten åtgång har tillträde till marknaden. Det spelar en roll inte minst för trädgårdsodlingen och för att odlingen av växter och nya grödor som upptar en liten odlingsareal ska kunna utvecklas. I praktiken har odlarorganisationerna med stöd av den nedsatta avgiften ansökt om utvidgad användning av preparat som redan finns på marknaden (så kallade off-label-tillstånd) som hjälpt upp problemen med växtskyddet för specialgrödor. Det är till stor nytta om denna praxis får fortsätta, anser utskottet.

Sammantaget anser utskottet propositionen vara behövlig och angelägen. Det tillstyrker lagförslagen utan ändringar.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslagen utan ändringar.

JsUB 9/2011 rd — RP 81/2011 rd

Helsingfors den 29 november 2011

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jari Leppä /cent
medl. Heikki Autto /saml
Satu Haapanen /gröna
Lasse Hautala /cent
Anne Kalmari /cent
Timo V. Korhonen /cent

Pirkko Mattila /saf
Jari Myllykoski /vänst
Kari Rajamäki /sd
Janne Sankelo /saml
Reijo Tossavainen /saf
Tytti Tuppurainen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Jaakko Autio.